

enato

Leonard Michaels

V P A D E S Í T Í C H L E T C H

V padesátých letech jsem se naučil řídit auto. Často jsem byl zraněný. Měl jsem víc přátel než dnes.

Když Chruščov odsoudil Stalina, můj spolu-
bydlící měl ve stolici krev, zežloutl a téměř
uplně zplešatěl.

Chodil jsem na přednášky slavného profeso-
ra E. B. Fournese, dokud ho kvůli procesům
senátora McCarthyho newyhořdili ze školy. My-
slal jsem, že se newyorská univerzita zhroutí.
Zdrzení studenti chodili po chodbách a
smutně po sobě hleděli.

Během necelého měsíce - pracoval jsem ve
dne v noci - jsem napsal špatnou povídku.

Většinou jsem studoval: na univerzitách
v New Yorku, Michigamu a v Berkeley.

Čtyřikrát nebo pětkrát do týdne jsem po
večerech vedl ocelující, frivoli hovorů v
baru pro homosexuály v Ann Arbor.

Četl jsem recenze s takovou chutí, s ja-
kou lidé jedí sladkosti.

Láska a přátelství byly pro mě nejdůležitější.

Tral jsem se s velkým, silným chlápkem, který mě tak zavalil tělem, že jsem se nemohl hrbout.

Znal jsem fotbalisty, jazzmeny, nymfoman-ky, blíž neurčené zvrhlíky a značný počet židovských studentů pomaturitní zdravotní péče.

Udržoval jsem těsné vztahy s třicetipětí rhesusy, kterým byl podáván morfin, aby se zjistil, zvyk návyku. Malpy ve mně poznával člověka, který jim hadicí vylučuje z kloací pá-chnoucí výkaly.

Spolu se čtyřmi jinými studenty jsem by-
dlel v domě kuželkáře jménem Leo.

V Detroitu jsem potkal chlápka, který měl
strojní pušku. Tvrdil, že zastřelil Dutche
Schultze. Rozději jsem ohlédl gangsterský
film, který podával jinou verzi.

Znal jsem dvě dívky, které byly schopné,
inteligentní, zdravé, hezké, měly co jíst,
a přesto se oběsily.

Slyšel jsem o nejdanech v Ann Arbor, kde
spal každý s každým, včetně kocoura.

Znal jsem falešné hráče a podvodníky.
Přitahovala mě spodina - zdálo se mi, že
jsou originální a připomínají aristokraty,
protože žijí pro ideje, někdy jsou dokonce
mucení žít jen idejemi. Obvyklejší lidé se mi
zdáli příliš přizemní. To byly ovšem názory
romantického oípka. Vlastně jsem takto uvažoval
zřídka.

Pracoval jsem u nepoctivého, špatného vy-

čavatele na Manhattanu.

V Massachusetts jsem pracoval v závodě na zpracování ryb jako balič; vedle mě stál u pásu opravdový židovský básník z Harvardu a tři lesbičky - jedna byla hezká, druhá smutná a obě milovaly třetí, která byla inteligentní. Já jsem ji taky miloval. Snil jsem o tom, jak ji připravit o čest. Vždycky se bavily šeptem - takovým, že mi naskakovala husí kůže - o Jungovi. V taverně koutě, daleko od našeho pásu, kuchali starí Portugalcí ryby a vyndávali z nich kosti. Viděl jsem jen jejich nože a oči. Přicházel jsem do práce dřív než ostatní a každou chvíli jsem vybíhal ven, dokud jsem si na ten smrad nezvykl. Ke práci jsem uléhal do postele a sbíral po sobě rybí šupiny.

Byl jsem asistentem na dvou vysokých školách. Opravil jsem tisíce úloh studentů prvního ročníku. Jedna začínala: "Karel Marx, tak se totiž jmenoval...", jiná: "Ve slavném dopise Jonathana Swifta Lopezovi...". Psal jsem na okraje moudré postřehy. Později jsem psal "nesprávně" na všechno, dokonce i na pravopisné chyby.

Jako student jsem měl známky velmi dobré a nedostatečné. Profesor, který mě učil literaturu, prohlásil, že mám k tomuto předmětu nevhodný přístup, a dodal, že on si vždy po obědě přečte "dobrou knihu".

V dotazníku, který se týkal hodnocení přednášejících, o mně napsala jedna dívka z Indiany: "Nejen, že cvičení z literatury začínají v osm hodin ráno, ale ještě je veče"

trhan.

Nadělal jsem si nepřátele na východním pobřeží, na západním pobřeží a ve státech na středozápadě. Teď už jsou všichni buďto mrtví, nebo nemocní, nebo je opustilo štěstí.

Byl jsem zavřený, vyfotografovali mě a vzali o tisky prstů. Ve zvukotěsné místnosti mi detektivové udělali přednášku o americkém způsobu života a obvinili mě z toho, že jsem nespráchal žádný zločin. Strážník z New Yorku mi řekl, že detektivům se říká "defektivové".

Stala se mi automobilová nehoda. Tandil jsem mambo. Měl jsem zánět močové moury a množství monocytů v krvi.

Několik let před nástupem Malcolma X jsem se v Ann Arbor přátelil s mambo černochy.

Po nástupu Malcolma X byli skoro všichni má přátelé bílí. Obdivovali Johna F. Kennedyho.

V padesátých letech jsem kouřil marihuanu, hašiš a opium. Jednou jsem vypil absint. Jindy jsem spolkl dvacet kapslí s výtažkem z pojoltu. Vliv narkotik na společenský život - s výjimkou sexu - byl nulový. Ale líbili se mi lidé, kteří s tím experimentovali. Zvláště ti, kteří nenavíděli druhé. Naslouchal jsem dlouhým rozhovorům o fenomenologických extrémech každodenní reality a - což s tím souvisí - o důležitých duchovních otázkách, například: "Kyslík, že Wallace Stevens je narkoman?".

Byl jsem přítomen při výkřaku.

Na dvoupruhové asfaltové silnici jsem předvíděl chevy bel air v rychlosti stotřicet kilometrů za hodinu. Byla moc. Hustá

bílá mlha způsobila, že světlo reflektorů se rozplývalo a mizelo. Čtyři pasažéři, jedoucí se směrem, seděli jako katatonici, vášní a zanikli. Kdyby někdo řekl, že se nebojí, zahynuli jsme všichni. Předjel nás cadillac jedoucí stošedesát kilometrů za hodinu a zakrátko zmizel v mlze. Zvolnil jsem.

Pil jsem koktejly z whisky, cukru a citrónu v bytě přítele Juliana. Mluvili jsme o Lorringerovi a Spenglerovi. Klábosili jsme o známých. Pak jsme šli na schůzku s děvčaty. Znovu jsme pili. Špihali jsme po stromech, lezli po čtyřech, zašli jsme do kostela. Julian vrazil do stromu, sklapl brýle, vyzvracel se na trávnik a vrátil se domů, že si bude opakovat staroanglické gramatické koncovky. Já jsem zas klečel nad klozetem, zvracel jsem a splachoval vodu, abych přchlubil vlastní hekání. Po nějakém čase jsem zavolał do New Yorku, abych slyšel hlas matky a otce - jak mluví židovsky, anglicky, jak rozumuji.

Znal jsem profesora literatury, který psal vášnivé sonety na počest Henryho Forda.

V prvním ročníku studia na newyorské universitě jsem hrál v basketbalovém mužstvu, dolar na hodinu za trénink a dvakrát tolik za zápas. Hrál jsem špatně, byl jsem moc malý a ke hře jsem přistupoval příliš psychologicky a pořád jsem se trápil tím, že věnuju málo času vědě. Když do mě někdo vrazil nebo ždouchl loktem, nejraději bych ho zabil. Trenérovi se můj přístup ke hře líbil. Za časů jeho mládí, říkal, se odcháze-

lo z bojiště teprve, až tekla krev. Dobíhal jsem v teniskách ses a tam celý první ročník. Před prázdninami jsem dostal zápal pohrudnice, praštil jsem s košíkovou a začal jsem víc kouřit.

Studoval jsem srovnávací anatomii a chemii. Studoval jsem literaturu staroanglickou, středověkou i současnou. Studoval jsem noc-krát.

V nádražní hale jsem stěhoval z dvojky rá-že 18 přímo do opěradla křesla.

Dvojku koupil můj spolubydlicí, protože nadělal dluhy v kartách. Měl strach, že ho nějací hrálořezi přijdou zabít. Bůžil jsem se uprostřed noci a naslouchal, jestli někdo neklepe, nekašle, neplíží se. Usilovně jsem přemýšlel, jak je přesvědčit, když přijdou, že já nejsem ten jejich dlužník.

Můj spolubydlicí - pocházel z elegantní předměstské čtvrti Chicago - nešetřil peně-zi na oblečení. Přesto že byl inteligentní, na studiích velmi trpěl. Trpěl kvůli děvčatům, i když byl hezký a přitažlivý. Trpěl kvůli ohlapcům, i když byl heterosexuál. Spal na třech matracích a celou zimu užíval horské slunko. Každý den se myl, mazal a vo-něl. Bůžil jen po jevných, něžných zážit-cích, ale když se ho prostitutka zeptala, jestli chce dostat vojenským páskem, odpovė-đěl, že ano, heđně. Trpěl kvůli obžerství a opal se od rána do večera; když šel na schůzku, nacpal si kapsy pečkami z dýní, mazal si na šunku kaviárovou pastu, prostě přežíval se tak, až se zakrátko proměnil

v obrovskou šraloší tlamu. Pak spáchal sebevraždu.

Podně mladých, talentovaných lidí, které jsem znal v padesátých letech, spáchalo sobě sebevraždu. Jen někteří ještě žijí.

Psal jsem literární eseje bombastickým, nabubřelým stylem, připomínajícím nejspíš pomuru tvorbu Blackmurův.

Byl jsem hotelovým číšníkem v horách Catskills. Vrochní nám přikázal tančit s dámami, které přišly do kasína bez partnerů, a - bude-li to možné - s nimi taky spát. V kasíně úřadoval profesionální "rozháněč". Jak uviděl skupinku lidí, kteří se prostě bavili, rychle přistoupil k akci a rozehnal je.

Slyšel jsem budapeštský sayčcový kvartet, Dylana Thomase, Losteru Yonga a Billie Holidayovou. V nočním klubu v Greenwich Village jsem viděl Pearl Primusovou, která tančila na ploše necelých dvou čtverečných metrů - doprovázel ji asi sedmdesátiletý africký bubeník. Starcovy ruce se pohybovaly s komplikovanou matematickou přesností v neviditelném tempu. Lidé vytvářeli ze židlí a tlačili se okolo primusové, aby spatřili výraz její tváře, práci svalů, způsob, jakým bosa nohy rytmicky dopadají na podlahu.

Měl jsem přátele v Ann Arbor, v New Yorku, v Berkeley a v Los Angeles.

Na silvestrovském večíрку v Hollywoodu jsem tančil ve smokingu ča-ču a seděl jsem u jednoho stolu se Steve McConeem. McConee získal popularitu díky televiznímu seriálu, v němž hrál kovboje s puškou. Řekl, že neví,

co si má vybrat: vystupovat ve filmech, nebo závodit v autě. Romyslel jsem si o něm, že je hloupý, ale pak jsem si uvědomil, že on si totéž myslí o mně. Potkal jsem ještě několik slavných osobností, které tam coisi řekly. Jedné noci jsem jel s Jackem Kerouacem žlutým porsche po Manhattanu. Kerouac recitoval úryvky z recenzí svých knížek, které si dobře pamatoval. Blblil ironicky, vzrušoval se a vzápětí podléhal depresi.

Měl jsem přítele, Chickyho, který když jel svým aristokratickým fordem a zvracel z okénka, narazil přímo do telegrafního sloupu. Naštěstí se Chickymu nic nestalo: zapálil tedy sirku, aby se přesvědčil, jestli je motor v pořádku, a tehdy nastal výbuch. Navštívil jsem ho v nemocnici. Přiznal se mi skrz obvazy, že už od střední školy se chce zabít. Proto, že má neatraktivní děvče. Smál se a plakal, snažil se mě přesvědčit, že se opravdu chtěl zabít kvůli neatraktivnímu děvčeti. Řekl jsem mu, s kým se teď stýkáš, a on na to, že s ní taky spal, ale že to nevadí, že přece můžu odsud odjet a ubytovat se s ní někde jinde. Chicky byl Sicilián s tváří prostopáždého andílka z plátna Caravaggiola. Učil se u kněží a jeptišek. Když mu dorostly vlasy a tvář nabyla někdejšího vzhledu, dostal Chicky rozum. Skoncoval se svým děvčetem. V padesátých letech jsem znal muže, kteří projevovali ještě víc narcismu ve vztahu k sobě než on.

Znal jsem jednoho, který než šel na ran-

de, žehlil jednodolarové bankovky a sypal si variata mastkem. Jiný říkal o ženách "pička bez kulička" a vždycky to říkal po příjmení: "Čeká na mě Goldbergová, ta pička bez kulička". Ženám se zdálo, že je nesmírně přitažlivý a dělaly v posteli, co chtěl. Muži ho rádi neměli.

Znal jsem děvče, které táhla za vlasy ze schodů soudního paláce v San Franciscu. Chtěla být přítomná výsledku, který vedla komise pro antiamerickou činnost. Nazítří ráno jsem šel přes most nad sanfranciskou zátokou, abych se poprvé v životě zúčastnil demonstrace. Cítil jsem strach a rozpaky. Byl jsem vztekklý, že s ní - a i s jinými, kteří tam byli - tak zacházeli. Myslel jsem, že na druhé straně mostu uvidím třicet nebo čtyřicet lidí s transparenty a že budou demonstrovat před soudním palácem, dokud je policie nerozžene. Spatřil jsem dvoutisícový zástup. Šel jsem vedle malého chlapce, který nesl sáček se skleněnými kuličkami, aby je hodil pod nohy koním policajtů. "Teď ještě ne, teď ještě ne" - opakovala mu jeho matka. Demonstrace trvala celý den. Tak skončila padesátá léta.

^E
LEONARD MICHALIS - nar. 1933. Přednáší literaturu na University of California v Berkeley. Vydal dvě sbírky povídek. Going Places /1969/ a I Would Have Saved Them If I Could /1975/ a román The Men's Club /1981/. Nedlouho byl jedním z redaktorů Partisan Review a University Publishing.

enato . . .

. . . léto 83